

Силабус дисципліни

Актуальні проблеми історії держави і права України

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Галузь знань 08 «Право»
Спеціальність 081 «Право»
Освітньо-наукова програма «Право»

Рік навчання: I, Семестр: II

Кількість кредитів: 5
Мова викладання: українська

Керівник курсу

к.і.н., доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права

Ухач Василь Зіновійович

Контактна інформація v.ukhach@ukr.net, +380669031123

Опис дисципліни

Метою вивчення курсу *«Актуальні проблеми історії держави і права України»* є глибоке та ґрунтовне засвоєння аспірантами закономірностей зародження, розвитку і змін типів і форм державно-правових систем, вивчення змісту діяльності державно-правових інститутів, джерел права і галузей права у конкретній історичній обстановці і хронологічній послідовності на території України. Ключова увага сфокусована на актуальних проблемах вітчизняного державо та правотворення.

Вивчення вибіркової дисципліни *«Актуальні проблеми історії держави і права України»* майбутніми докторами філософії в галузі права **сприятиме:**

1) виробленню у них правового світогляду, необхідного для засвоєння і застосування права у практичній діяльності, засвоєння галузевих і міжгалузевих дисциплін;

2) формуванню наукового світогляду про державно-правові процеси, що відбуваються в Україні та світі;

3) ознайомленню з кращими надбаннями законодавчого мистецтва та правотворчістю на різних етапах українського державо- та правотворення;

4) використанню історичного досвіду розвитку української держави і права в умовах сьогодення, допоможе прогнозувати суспільно-політичного розвитку незалежної України на основі історико-правових знань.

Структура курсу

Год.	Тема	Результати навчання	Завдання
2	1. Науково-методологічні засади дисципліни «Актуальні проблеми історія держави і права України». Урядуючі інститути Давньої Русі (IX – п. чв. XIV).	Знати предмет, мету, завдання, функції, періодизацію та історіографію курсу. Розуміти особливості вивчення та значення навчального курсу в підготовці майбутніх правників. Аналізувати особливості становлення Київської держави, концепції (теорії) зародження державності. Характеризувати структуру та повноваження органів державної влади та правове становище окремих верств населення	Питання, тести
4	2. Правові інститути України–Руси (IX – поч. XIII ст.) та Галицько-Волинської держави (XIII – перш. пол. XIV ст.).	Знати джерела вітчизняного та зарубіжного права, еволюцію інститутів права. Розуміти значення України-Руси в процесах українського державо- та правотворення. Знати особливості формування і розвитку Галицько-Волинської держави як правонаступниці державно-правових традицій України-Руси. Аналізувати специфіку державного та суспільного устрою. Характеризувати джерела та основні риси права	Кейси, питання, тести
2	3. Державні установи козацько-гетьманської доби (XVI – XVIII ст.).	Розкривати передумови, причини, хід та значення української революції середини XVII ст., специфіку державного та суспільного устрою відродженої Української держави. Характеризувати джерела та основні інститути права. Вміти характеризувати зміст гетьманських статей як своєрідних конституцій України-Гетьманщини, правової бази взаємовідносин з Московією. Характеризувати державний лад та особливості адміністративно-територіального поділу, органи російського царизму. Аналізувати законодавство Гетьманщини. Вміти аналізувати причини поразки та історичні уроки втрати середньовічної Української держави.	Кейси, питання, тести
4	4. Особливості розвитку українського	Розкрити зміст та значення трьох Литовських статутів (1529, 1566, 1588 рр.) як одних із	Тести, питання

	права (др. пол. XIV – перш. пол. XVIII ст.). Кодифікація українського права другої половини XVIII ст.: правові новації.	ключових джерел права Середньовічної Європи. Характеризувати інститути права. Аналізувати законодавство Гетьманщини. Вміти аналізувати причини кодифікації українського права другої половини XVIII століття. Розкрити зміст та новації пам'яток права: «Права, за якими судиться малоросійський народ» 1743 р. «Суд і розправа в правах малоросійських...» 1750 р. Книга «Статут й інші права малоросійські» 1764 р. «Екстракт малоросійських прав» 1767 р. «Екстракт із указів, інструкцій і установлень» 1768 р. Розкрити поширення в Україні російського законодавства й витіснення національних особливостей, причини не затвердження царизмом жодного із кодексів національного права.	
4	5. Звичаєве право: поняття, генезис, кодифікація.	Сутність, етапи становлення, форми звичаєвого права. Вміти виокремлювати особливості звичаєвого козацького права та подальшу еволюцію.	Кейси, тести
4	6. Урядові інституції в Україні за Російської та Австрійської/Австро-Угорської імперій (XVIII – поч. XX ст.). Особливості правової системи.	Вміти характеризувати адміністративну реформу, державний та суспільний лад на українських землях в умовах Російської імперії. Розкривати особливості кодифікації імперського права: «Звід місцевих законів губерній і областей, приєднаних від Польщі», «Зібрання малоросійських прав», «Звід місцевих законів західних губерній», Повне зібрання законів Російської імперії, Звід законів Російської імперії. Знати особливості адміністративного устрою на західноукраїнських землях. Розкривати специфіку державного та суспільного ладу в умовах Австрійської та Австро-Угорської імперії. Розкривати зміст джерел права та характеризувати найважливіші інститути права.	Тести, питання
4	7. Особливості державного будівництва та розвитку	Розкривати процес боротьби за національно-державне відродження України. Уконституювання діяльності Української Центральної Ради. Особливості	Тести, питання, кейси

	національного права за доби Української революції (1917-1921 рр.).	державотворення та законодавчої діяльності «першої» УНР. Знати державно-правове значення IV Універсалів УЦР. Обґрунтувати особливості функціонування та державно-правового будівництва в період Української держави (Гетьманат П. Скоропадського). Розкривати організацію влади та законодавчу діяльність «другої» УНР (доба Директорії). Вміти обґрунтувати причини поразки визвольних змагань та історичні уроки. Розуміти процеси, що передували проголошенню ЗУНР. Вміти характеризувати вищі та місцеві органи влади, специфіку функціонування судових та правоохоронних органів. Розкривати законодавчу, дипломатичну діяльність ЗУНР. Розуміти причини поразки ЗУНР.	
6	8. Особливості першої та другої кодифікації радянського права в Україні. Актуальні питання розбудови національного права на сучасному етапі.	Знати передумови, причини, хід першої кодифікації права УСРР. Розкривати зміст кодексів радянського права періоду 1922 – 1930-х років. Знати причини, етапи, особливості та зміст другої кодифікації права Радянської України (1956-1985 рр.). Розкривати положення ключових кодексів права. Розуміти передумови відродження незалежності України. Характеризувати зміст Декларації про державний суверенітет України та Акту проголошення незалежності. Розкривати етапи та особливості, труднощі протікання державотворчих процесів. Характеризувати конституційний процес. Розкривати діяльність органів державної влади, реформування галузей вітчизняного права. Усвідомлювати досягнення, проблеми та прорахунки в державному будівництві в період 1991 – до сьогодні	Тести, питання

Літературні джерела

1. Бобриньць В.І. Історія держави і права України. Навчальний посібник. К.: Епос, 2016.
2. Володимиренко І. І. Історія держави і права України. Навчальний посібник. К.: Епос, 2016.
3. Гавриленко О.А. Історія держави і права: хрестоматія-практикум: [навчальний

- посібник]. Харків: ХНУ імені В.Н. Карабіна, 2015.
4. Іваненко В.С. Історія держави і права України. Навчальний посібник. К.: Наука, 2017.
 5. Історія держави і права України : курс лекцій / В. М. Щербатюк, П. П. Захарченко, О. В. Кузьминець та ін.; за ред. В. М. Щербатюка. Київ, Вид-во «Фенікс», 2018.
 6. Історія держави і права України : підручник / О. І. Нелін. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2016. Історія держави і права України: навч. посіб. / сост. : И. Тетарчук, Т. Дяків. Київ: Центр навчальної літератури, 2017.
 7. Історія держави і права України: підруч. за ред. О. М. Бандурки. Харків: Майдан, 2018.
 8. Історія держави і права України: практикум / М. Ю. Бурдін, О. А. Гавриленко, І. Д. Коцан та ін. ; за ред. М. Ю. Бурдіна. Харків : ФОП Бровін О.В., 2017.
 9. Історія держави і права України. Академічний курс: У 2-х т. / За ред. В.Я. Тація і А.Й. Рогожина. Київ. 2000.
 10. Історія держави і права України. Курс лекцій / За ред. В.Г. Гончаренка. Київ, 2004.
 11. Історія українського права. Навчальний посібник. / За ред. проф. О.О. Шевченка. К. 2001.
 12. Кульчицький В.С., Тищик Б.Й. Історія держави і права України. Львів, 2009.
 13. Тищик Б.Й., Бойко І.Й. Історія держави і права України: академічний курс: підручник. Львівський національний університет імені Івана Франка. Київ: Ін Юре, 2018.
 14. Тищик Б.Й. Історія держави і права України: академічний курс: підручник. Київ: Ін Юре, 2015.
 15. Ягровий Д.О. Історія держави і права України. Навчальний посібник. К.: Бізнес школа, 2015.
 16. Яковенко О. Д. Історія держави і права України. Навчальний посібник. К.: Наука, 2016.
 17. Ухач В.З. Історія держави і права України (конспекти лекцій). Навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2018.
 18. Ухач В.З. Історія держави і права України. Навчальний посібник (конспекти лекцій). Тернопіль: Вектор, 2019.
 19. Serhii Plokyh, 2016. The Gates Of Europe. A History Of Ukraine. ‘
 20. Timothy Snyder. 2012. Bloodlands: Europe Between Hitler and Stalin.

Політика оцінювання

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Вид оцінювання	%
Залік	100

Шкала оцінювання здобувачів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом